

Produsenter i prisområde NO1, NO2 og NO5

Saksbehandler: Rita Berthelsen Johnsen
Tlf: +4723904508
Deres ref :   Deres dato:
Vår ref: 2375851   Vår dato: 28.11.2016

Tiltak kommende vinter (2017) for bedret kontroll på volum av FCR-leveranse i Sør-Norge

Statnett viser til pilot gjennomført januar - mars 2016 hvor produsenter i NO1, NO2 og NO5 fikk mulighet til å søke om fritak fra krav om maksimal statikkinnstilling på 12 %. Piloten ble gjennomført med ønske om redusert leveranse av primærreserver (FCR) i en periode med stor kraftproduksjon og tilhørende stor leveranse av FCR i det norske kraftsystemet. Tilsvarende økning i FCR skjer ikke i resten av Norden, og det oppstår derfor en skjevfordeling av FCR-leveransen. Når frekvensen varierer fører dette til større endringer i effektflyten på overføringen mellom Sør-Norge og Sverige enn TRM¹ tar høyde for.

Ved gjennomføringen av piloten forrige vinter har Statnett fått ny læring om inndeling i ulike områder og hvilke behov disse områdene har i forhold til robusthet ved utfall som gir separatdrift. I tillegg har dialog med produsenter og leverandører gitt informasjon om hvilke tekniske muligheter som finnes i moderne turbinregulatorer.

Med bakgrunn i erfaring og ny læring ønsker Statnett å gjennomføre en utvidet versjon av piloten kommende vinter.

Krav til deltakelse i pilot

Produsenter i NO1, NO2 og NO5 med aggregater over 50 MW som ikke er kritiske for separaterdriftsstøtte kan søke om deltakelse i pilot for perioden 10. januar – 31. mars 2017. Aktører kan kontakte Rita Berthelsen Johnsen (rita.johnsen@statnett.no) ved spørsmål angående potensielle aggregater for deltakelse i piloten.

Piloten gir mulighet til å søke om unntak fra kravet om maksimal statikk. Unntaket kan skje enten ved aktivering av dødbånd eller økt statikk. Evaluering av søknader blir basert på aggregatets plassering i nettet, størrelse på aggregatet og mulighet for fjernstyring.

Dødbånd

Følgende kriterier gjelder for søknad om aktivering av dødbånd:

- Aggregat skal kunne stille symmetrisk dødbånd i turbinregulatoren til 500 mHz slik at både FCR-N og FCR-D leveransen deaktiveres av dødbåndet
- Aggregat skal ha fjernstyring av dødbånd, alternativt beskrivelse av hvordan deaktivering av dødbånd skjer ved behov gitt av Statnett (tid, mannskap)

---

¹ TRM = Transmission Reliability Margin, forskjell mellom overføringskapasitet og handelskapasitet

Statikk

Det gis mulighet til å søke fritak fra krav om maksimal statikkinnstilling på 12 %. Kriterier for søknad er som følger:

- Aggregat skal kunne stille statikk > 12 %
- Aggregat skal ha fjernstyring av statikk

I motsetning til piloten som ble gjennomført forrige vinter trengs ikke gyldig prøveprotokoll på turbinregulator for søknad om fritak fra krav om maksimal statikkinnstilling.

Kompensasjon

Aktører som deltar i piloten vil få kompensasjon for redusert grunnleveranse i pilotperioden. Det blir kompensert for redusert grunnleveranse i forhold til 12 % statikk.

Aktørene må fakturere Statnett etter at pilotperioden er over. Fakturagrunnlaget skal bestå av produsert effekt og aktuell statikkinnstilling eller status på dødbånd per aggregat per time i pilotperioden. Fakturaen merkes med Rita Berthelsen Johnsen.

Redusert innkjøp av FCR

Dersom nevnte tiltak ikke fører til at leveransen av FCR i Sør-Norge begrenses tilstrekkelig, kommer Statnett til å vurdere muligheten for å redusere innkjøpet av FCR i uke- og døgnmarkedet. Iverksettelse av eventuelt redusert innkjøp vil bli varslet via Landssentralens meldingstjeneste.

Søknadsprosess

Produsenter i NO1, NO2 og NO5 kan søke om deltakelse i piloten:

- Søknaden sendes per e-post til: firmapost@statnett.no med kopi til rita.johnsen@statnett.no
- Emne: "Søknad om deltakelse i pilot – dødbånd og statikk"
- Adressat: DUS/Rita Berthelsen Johnsen
- Frist: 12. desember 2016

Innhold i søknad per aggregat:

- Stasjonsnavn, generator og installert effekt
- Type turbinregulator
- Type unntak
- Forventet igangsettelse
- Mulighet for fjernstyring av statikk og/eller dødbånd
- Estimert tid for deaktivering av dødbånd ved behov

Følgende bør noteres for deltakelse i pilot:

- Søknaden er for deltakelse i pilot, ikke for direkte fritak fra vedtak
- Deltakelse i pilot fører ikke til at aggregatet blir ekskludert fra deltakelse i markeder
- Ved behov kan Statnett i pilotperioden kreve at dødbåndet fjernes og statikken stilles på maks 12 %
- Dersom dødbånd aktiveres skal det protokollføres sammen med deaktivering etter pilotperioden
- Rapportering av systemdata må gjenspeile aktivert dødbånd og økt statikk